

Razvodi modernizma

realizem, nadrealizem, lirski
abstrakcija in informel – letrizem

v umetniški zbirki NLB

 NLB Galerija Avla

Razvodi modernizma

realizem, nadrealizem,
lirska abstrakcija
in informel – letrizem

»Modernizem (1880-1980) je danes, ko se naglo bližamo koncu tisočletja, resda že zgodovinska umetnost, vendar je v nasprotju z velikimi obdobji preteklosti, denimo z romaniko ali barokom, še vedno krušljiva, negotova izkušnja, saj še ne vemo, ali bo moderna tehnološka umetnost res v celoti zamenjala tradicije in konvencije preteklosti in bo eksistencialna sublimnost res videti le kot 'parazit užaloščenih jazov'. Toda v resnici je bila ta umetnost ključnega pomena za ohranitev humanističnega značaja umetnosti stoletja, ki se izteka. Kajti v njej se je udejanjila usoda modernega človeka, njegova dejavna in nepopustljiva (samo)uresničitev.«

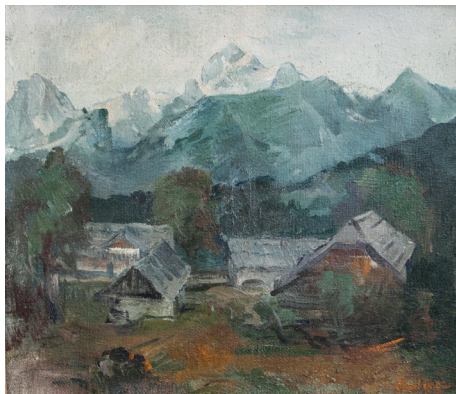
(Tomaž Brejc, Temni modernizem, 1991, str. 7)

»Posebna osamljenost modernistične slike 20. stoletja je prav v tem, da ni imela resničnega intelektualnega in gledalskega zaledja, da je prišla v slovenski prostor kot izkušnja Zahoda, kot novotarija, kot neznan predmet, ki išče svojega naslovnika.«

(Tomaž Brejc, Študije o slovenskem slikarstvu, 2010)

1

2

Razpon realizma

Tako Božidar Jakac kot France Pavlovec sodita s svojima krajinama, podobami Otočca in Triglava, ki sta skoraj še sledilki impresionistične skušnje o vidnem vtisu, v čas povojnega poetičnega realizma, ki se tudi ni hotel vpletati v socialno angažirano problematiko. Popolnoma drugačen je pristop obeh modernističnih klasikov Marija Preglja in Gabrijela Stupice. Portret brata Boga Preglja združuje elemente optične vernosti z značilno eksistencialno skušnjo. Če Stupičevo tihožitje ‚Česen‘ še podoživlja cezannovsko kompozicijsko

3

estetiko, je njegov ‚Atelje‘ podrejen ploskovitosti, pri čemer se »postvarjenje tesnobe v sliki dogaja kot preplet in izmenjava, kot platenje mimetičnih površin z nemimetičnimi«. (Tomaž Brejc, Temni modernizem, 1991, str. 165)

4

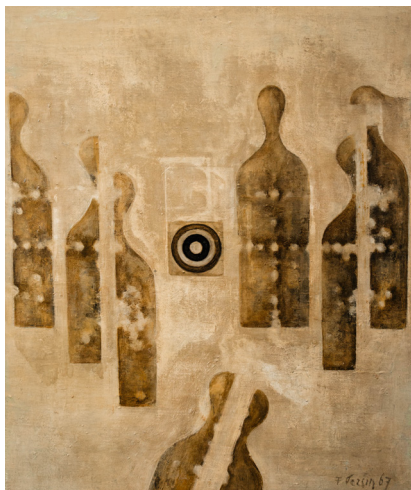
5

Nadrealizem

Tako France Mihelič kot Štefan Planinc sta v likovnem jeziku svojih celotnih opusov bližja dojamu izsanjanega sveta skozi izjemno prepričljive fantazme. Pri tem Miheličevo ‚Podstrešje‘ vendarle še opozori na stik s temačno slikarjevo življenjsko zgodbo, medtem ko se Planinc v ‚Prasvetu s figuro‘ zavestno zapre v strašljivo nestvarnost z brezglavo žensko figuro in drobnimi nestvori. V skupni sklop sodijo še ‚Tarče‘ Franceta Peršina, ki izkazujejo ponotranjeno simboliko metafizičnih razsežnosti.

6

7

8

Lirska abstrakcija

Iz občutja ...

Kregarjevo ‚Istrsko poletje‘ v žareči barvni vročičnosti je prava alegorična prisproda, medtem ko se 30 let mlajša Gnamuševa slika razkriva kot pojav sublimnega - kako razmejiti naravno in nezavedno, nedoločljivo v predmetu naslikanega.

9

10

... do abstraktnega pejzaža

Sliki Silvestra Komela in Zvesta Apollonia ‚Rapsodija‘ in ‚Istrski pejzaž‘ sodita v čas, ko so v prevladi lirske abstrakcije v slovenskem slikarstvu izginjali ikonografski, prevladali pa čisto likovni nosilci, tako da sta njuni deli izraziti abstraktni krajini.

11

12

Informel – Letrizem

Slikovno polje Bernikovega ‚Zapisa 97‘ odkriva v zgoščeni, skoraj fizični snovnosti enigmatičnost komaj čitljivega rokopisa, kar je odzven širšega fenomena – pojava informelske stopnje v modernizmu. Slika ‚Armirano platno II‘ predstavlja vstop Rudolfa Kotnika v izvirno avtorsko informelsko različico, ki jo zaznamuje posebna, tako rekoč edinstvena »šivana« tehnika. Jemčeva slika ‚Prostor, barva, igra‘ (rumeno-modro) pa na povsem drugačen, lahko bi rekli ludističen način, spregovori o barvnem prostorskem zapisu, ki je blizu sodobnemu, anonimnemu grafitu.

Aleksander Bassin, muzejski svetnik

13

14

15

Seznam del na razstavi

Božidar Jakac, Otočec

1959, pastel,
65,5 x 80,5 cm
(slika 1)

France Pavlovec, Triglav

1948, olje, platno,
60,5 x 69,5 cm
(slika 2)

Marij Pregelj, Portret Boga Preglja

1959, olje, platno,
72,5 x 59 cm
(slika 3)

Gabrijel Stupica, Česen

1979-1980, olje, platno, karton,
39 x 55 cm
(slika 4)

Gabrijel Stupica, Atelje

ok. 1960, jajčna tempera, platno,
90 x 126,5 cm
(slika 5)

France Mihelič, Podstrešje

1972, olje, platno,
100 x 136,5 cm
(slika 6)

France Peršin, Tarče I

1967, olje, les,
95,2 x 80,5 cm,
(slika 7)

Štefan Planinc, Prsvet s figuro

1982, mešana tehnika, ultrales,
63 x 80 cm
(slika 8)

Stane Kregar, Istrsko poletje

1962, olje, platno,
105 x 120 cm
(slika 9)

Gustav Gnamuš, Brez naslova

1997/1998, akril, platno,
160 x 110 cm
(slika 10)

Silvester Komel, Rapsodija

1979, akril, platno,
100 x 150 cm
(slika 11)

Zvest Apollonio, Istrski pejzaž

1999 olje, platno,
60 x 80 cm
(slika 12)

Rudolf Kotnik, Armirano platno II

1962, olje, armirana žica, vrv, platno,
124,5 x 148,5 cm
(detalji slike na naslovnici in slika 13)

Janez Bernik, Zapis 97

1965, mešane tehnike, platno,
100 x 100 cm
(slika 14)

Andrej Jemec, Postori, barva,

igra (rumeno-modro)
1968, akril, platno,
136 x 136 cm
(slika 15)

Avtor razstave: Aleksander Bassin

Koordinacija izvedbe razstave: Igor Jenko, Meta Kordiš

Oblikovanje: Bela design

Fotografija: Iztok Lazar

Lektoriranje: Lilijana Dijakič

Tehnična izvedba: Igor Jenko, Sašo Mavsar - Fini oglasi

NLB d.d., Ljubljana, Zanja: Andrej Krajner, direktor Komuniciranja

Galerija Avla NLB, Trg republike 2, Ljubljana, 25. februar 2021

Odprto vsak delavnik od 8.–18. ure. Vstop prost.

nlb.si/galerija

NLB Galerija Avla